

מילין יקדין נהרות איר ועובדין טבין ממעייזי הדמים נהרדין לשעה ולחיה

משולחנא דמלכא

של רבנו הגדול רבן של ישראל

הרב"ק מרן הגה"ק הגאב"ד זצוקללה"ה זי"ע א

מרא דארעא קדישא - בעל "סערי טוביה"

הג הפסח תשס"ז

הג הפסח

לקדש את הבית כקדושת מוצה ע"י מסירות נפש

בפירות הקרבת קרבן הפסח כתיב (וישחט יג, ו) ולקחו סן הדם ושמנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אותו בתם. ואיתא בגמרא (סו. ע"ב) תנא ג' מזבחות היו שם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ולכאורה הוא פלא איך בתים פשוטים במצרים היו עליהם קדושה עד שקראו אותם חרל בגט שלש מזבחות, אלא נראה מזה, שאחרי שבני ישראל עבדו את השירה באותם הבתים במסירת נפש, אחרי שהמצרים היו עלולים להרגם על שחיתות הפסח, ובפרט שהודיעו להם משה הגדול שבעתם לשחטם, על ידי עבודה זו של 'מסירות נפש' נתקדשו הבתים כמזבחות טהור.

ויש ליישב בזה המשך וסיפא דקרא דכתיב (שם) ושחטתם את הדבר הזה לחק לק ולבניך עד עולם - והלא ענין נתינת הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות היה רק בפסח מצרים וסמוך שחטם ע"ז לחק לק ולבניך עד עולם. אלא שיל' דהענין הזה נופא, הא דבית יהודי מעשה כמזבח - הוא לחק לק ולבניך עד עולם, כי עד סוף כל הדורות אם עובדים את השירה במסירת נפש בתוך הבתים, מעשו הבתים כמזבחות.

וזה לישד נחץ לכל אחד ואחד, ובפרט בחורחש, שכל יסל אחד וצריך לקדש את ביתו קדש לו, וסמו שחטם (דברים כג, טו) כי ה' אלקיך סתוהך בקרב סתך וזה סתך קדוש, וזה חוקך, שבת יהודי טוהר, וזה סקם קדוש, וקדוש הוא כקדושת המזבח, וסכלל ון אזה שומע לאן, שאם וזו אין סתוהים סוף הבתים בקדושה או אין השכינה שורה בבית.

טהרת הבית בהתנצחות מוחלטת מכלי הטכנולוגיה

ועל כן צריך כל יחיד ויחיד לקדש את ביתו, וזה שיחיד שלא יביא כלים אסורים אל תוך הבית, וכמו טלפון שאינו כשר או אינטרנט ודומה להם, שהם גורם בניקין לסלק וזו את השכינה והקדושה מהבית ומישוביו, וכן צריך לפקח על הבנים והבתות שלא ילכו ולא יבסו לבתים

שיש בהם כלים משוחזרים כאלו, כי וזו פן יראה דבר שאינו ראוי וזי הוא ויזק לשעה ולחיות וטמטום חלב מלחבן בדמי חדרה וקדושה וכאן אתנו סקום לחוסף ולזהיר גם כן על ענין הצניעות בבגדים, שלאחרונה נפרץ מאד שנשים מתלכשים בבגדים קצרים וצדים האסורים, ולא טוב הדבר, אלא צריך שיהיו הבגדים בתכלית הטהרה כראוי כדת משה ויהודית.

ע"י הטרחה בהכנות לחג הפסח נטבע רושם החג

הנה יסוד ההגדה מיוסד על שאלות הבנים, וכמו שכתב בעל ההגדה כנגד ארבעה בנים דברה תורה, ושאלת החכם נלמד הוא סן הפסוק (וישחט יג, ו) מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו אתכם, ובעל ההגדה מסיים ואף אחת אסור לו כהלכות הפסח אין מפתידין אחרי הפסח אפיקוסן.

ולכאורה יש לחבין מה תשובה היא לשאלת הבן החכם, וראיתי לסרן הגדל מנאלאנטא זצוקלל ה"ד שביאר דשאלת החכם הוא מפני מה אנו עוסקים במצוות רבות כל כך בעניין חג הפסח, הלא כל עיקר ימי סעוד חג המצות הטה להשריש אמונה ולספר הנסים, ואם כן מדוע מצוונו לעסוק ולעבוד בכל כך הרבה עבודות, כקרבן פסח וביקור חסן, עם כל הרבה טירחא וסדוסה בזה, וכן אפייט המצה ואכילתה וכו', ועל זה ענין לו שותתיון על זה הוא אין מפתידין אחרי הפסח אפיקוסן, שפירשו על זה בגמ' כדי שישאר טעם מצוה בפיו, פירוש שישאר רעושם של המצה בפיו, ולא ישחכח וזו, ואכן לפיכך ציוותה עלינו תורה בכל כך הרבה מצוות בחג הפסח, וגם בכל החודש, וזהו כדי שישאר עלינו רעושם על כל החיים, ועל כל הבנים והדורות, כי רעושם נשאר חזק ע"י הטרחות והסדוסות של הכנות לפסח וקיום המצות בפסח, ויסוד הדברים כבר כתב בספר הדיןך לגבי מצוות זה הליל שהואדם נפעל לפי פעולותיו והם העושים רושם בנפשו.

בנים כשרים הרוצים לשמוע ולהבין את מצוות השירה

ולגבי שאלת הבן הרשע מה העבודה הזאת לכם כתב בעל ההגדה ואף אחת תקוה את שנינו ואסור לו בעבוד זה עשה ה' לי בצאתי מצרים, וכבר ידועה תקושיא דחיי סתרה סתבה תשובה אחרת על שאלת מה העבודה הזאת לכם דכתיב (וישחט יג, טו) ואסרתם זבח פסח וזה לא אשר

פסח על מצי בני ישראל במצרים כנגד את מצרים ואת מצרים הציל, וידוע פירוש **הנ"ל מוילנא ז"ל** דעל שאלת הבן ורשע מה העבדה הזאת אין משיבין כלל, כי הרשע אינו מצפה לחטובה אלא הוא סמלגלג על המצוות, והכלית דבריו מביאם גם בדברי הפסוק והיה כי יאסרו אליכם, שלא סובב בלשון שאלה, כי אכן ורשע אינו שואל אלא אוסר, ולכן גם המצווה איננה מופנית אליו כלל ועיקר, כי עם רשע אין לדבר טעם ועד רע, ולכן לא סביב ואסרתם לו, אלא מדברים בדרך אוב אל הבנים הכשרים היושבים ליד השולחן שנשאלה שם שאלת הבן ורשע, כדי שלא יעשו דברי הרשע חשם עליהם, ולכן גם לא סביב ואסרתם לו, אלא ואסרתם פירוש לאתחריהם הכשרים המסובים על השולחן.

ולפי דברים אלו יש ליישב המסך הכתובים סקראי קודש (שם) ויקדו העם וישתחוו ופירש"י על בשורת הגאולה וביאת הארץ ובשורת הבנים שיהיו להם, ולכאורה הרי בשורת הבנים כאן הוא על הבן ורשע ומה בשורה יש בכך שיולד לו בן רשע שילגלג על המצוות, אלא לפי מה שאמרנו מובן, כי הוא מדבר אל הבנים הכשרים וזהו הבשורה שיהיו לו בנים כשרים שירצו לשמוע ולהבין טעות ה' ותורתו, ועל הא שפיר יש לשימוש והוא מדויק מדברי רש"י שיכתב על בשורת הבנים שיהיו להם דהיינו בנים כשרים ותנאים.

חג האמונה - ניתן להחדירה בילדנו מכווח של משה רבנו
אחד ומיוחד מהענינים המיוחדים של חג הפסח הוא האמונה, להבנים אמונה בלבם ובלב בני דורותיו אחריו כדכתיב והגדת לבנך ונ', ללמד וללמד אמונה, ושטעני סט"ר הגד"ץ **רבי שלמה ביטנארטען** זצוק"ל בשם סרן הגד"ק **רבי ישכר דוב מבעלזא ז"ל** שאמר לפרש הא דכתיב בריש פרשת בא לסען תספר באונו בך ונ' וידעתם כי אני ה', ולכאורה קשה דפתח בלשון יחיד לסען תספר, וסיים בלשון רבים וידעתם, ופירש דמשה רבנו היה הראשון שהוצרך לספר לבניו סיפור יציאת מצרים, שהרי כל ילדי בני ישראל ראו בעצמם את נסיו ה' ולא היה טן הצורך לספר להם, ורק בני טשה שהיו במדין, להם היה יסל לספר את נסיו יציאת מצרים, וכיון שטשה רבינו היה הראשון שסיפר את נסיו יציאת מצרים נהן בזה כה שכל הבאים אחריו בטענה זו יהיה להם כה והשפעה גדולה, שע"ז יהיה וידעתם כי אני ה', שייכנס אמונה בלבות כל בני ישראל בכל הדורות.

ובאמת הוא כי זה היה החכלית של כל הניסים ומסדוייק בלישנא דקרא לסען תספר ונ', דכל הניסים עשה ה' לנו כדי שנספר אותם לבנינו אחרינו, ודלא כמו שסוברין בפשטות דמאמר שיעשה הקב"ה נסים ביציאת הרינו ממצרים לספרם מבעד הכרת הטוב, דלשון הפסוק טוכא איפכא וכב"ל, והוא לסען תספר שזה היתה הטענה של הנסים כדי שנלמד מהם אמונה לדורות, וכמו שייסד הרמב"ן בסוף פרשת בא ע"ש היטב בדבריו הקילורין לעינים.

אטעם כן צריך להשריש את האמונה באופן שגם צאצאיו יסמרו הלאה לדורות הבאים את האמונה בהקב"ה, ומסדוייק בלשון הפסוק והגדת לבנך בימים ההוא לאמר, דפירשו שתיגיד לו באופן שהוא יגיד כמו כן לבנו, וזהו לאמר שהוא ג"כ יגיד לבנו אחריו כדברים האלה. **נחיצות החדרת האמונה בצל גזירות הגיוס והטכנולוגיה**
באמת לפי המצב עכשיו עוד יותר נחוץ לדבר דברי חזק, לפי

שהשלטונות ששתדלים בכל הכחות להתחליש את הציבור מליטוד התורה וטקנים התורה, הן מצד גזירת הגיוס שהוא גזירה על הציבור הצעיר להרחיקם מליטוד התורה, וגם להתחלישם בידאת שטיס ושיטת התורה, והייכים להתחזק מאד במסירות נפש להשמר מזה.

ומצד אחר רוצים להבנים כלים פסולים לבחי החינוך וליטודים פסולים, ומאד חייבים להשמר ולהזהר מזה, הן בילדות, הן במסגרות, והן מה שמשתדלים ללמד האברכים מקצועות ודים להרחיקם מליטוד התורה, והן בהכנסת כלים טכילים שונים למסודות התורה כמו אינטרנט והדוטה לזה, וגם לבתים פרטיים חס ושלום להבנים כלים פסולים. ובה צריך מאוד לזהר הן בילדים הן בילדות, כי זה עלול להשחית את נפש הילד או הילדה, הן בקטנים הן בגדולים, מן הקדים שידעתי בבידור.

וגם צריך לזהר שלא ילכו ילדים לבית חברים או חברות לבתים שיש שם כלים פסולים או ענינות או ספרים פסולים, וזה מעיקרי הדת, ואין זה נחמא, כי כשילד או אפילו מבוגר רואה פסולי כלים האלה, עלול להשחית את הנשמה עד תומה, וצריך לדעת שזה לא נחמא, אלא דברים כמשמעם טעם, וידעתי טעמים. וגם יש לזהר מאד שלא להבנים לבית ציטונען שאינם על פי תורה והשקפות כשרים, ובחזאי סתמנות כאלה דיו, ולא לילך לראות פילטקן (מקומות כאן פרטים).

בארץ ישראל יש ללחום יותר כנגד בן הרשע

במנחת יצחק על המעדים (ת"ס וסא) מדייק דגבי שאלת ורשע כתיב "ושמרתם" את העבדה הזאת והיה כי יאסרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת ונ', דיבר הכותב בלשון שטירה, ואילו גבי הבן שאינו ידע לשאל סובב והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני ונ', "מעבדת" את העבדה הזאת, כאן נקט לשון עבדה ולא שטירה, וביאר שם דענין שטירה במצוות נאמר במקום שיש אחדים המסיתים לבטל אחתם ולטעם מלקיטם, וכענין שטירה על דבר שלא יאבד ולא יגנב ע"י אחדים.

וכן איתא ב**מכילתא** (ויקרא כ' ו) ער"פ ועושה חסד לאלפים לאוהבי "ולשונותי טענות", אלו ישראל שהם יושבין בארץ ישראל ותנאים נפשם על המצוות, מה לך יצא ליהרג על שטלתי את בני וכו'. והיינו שטירה על המצוות במסירות נפש.

ולכן כשהכותב מדבר בבן רשע המונע ג"כ אחרים מלקיים מצוות, והזהיר התורה בלשון שטירה, ושמרתם את העבדה הזאת, דהיינו שטירה עד כדי מסירות נפש, לכל יסיתו ורשע להוריתו מתורת ה' ומצוותיו. אך כשמדבר בבן שאינו ידע לשאול, שם אין צריך כ"כ שטירה, דהא אינו מונע אחרים מלעשות מצוה, רק צריך לחזק ולמנוע ללמדו את כל מצוות ה' לעשותם, ולמנוע לזה בדברי אגדה, ולכן קאמר רק בלשון ועבדת את העבדה הזאת, ולא בלשון שטירה. ובהו הוא טבאר שם את דברי המכילתא הנ"ל, שנקט שוטרי טענותיו אלו ישראל שהם יושבין "בארץ ישראל" ותנאים נפשם על המצוות, דלכאורה יש לדייק אטו רק יושבי ארץ ישראל צריכים שטירה על המצוות ולא יושבי חוץ לארץ.

אך ידועים דברי **הר"ע מפאנו** בספרו עשרה מאמרות (מאמר חקד י"ז וי"ב) על הפסוק (ויקרא כ' ו) יצער ה' בך השטן ויגער ה' בך הבורח בירושלים, דקאי על השטן שהוא בורח דקא בירושלים לרוב

קדושתה, ושם בעיקר חפץ הוא להרשיע את אחרים לבל ילכו בדרך התורה. וכמו כן בכל ארה"ק שהגביר השטן ביותר. ועל כן ליושבי ארץ ישראל שייך יותר לשון "שומרי מצוות" דהיינו שעליהם סוּטל יותר להתחזק בשמירת המצוות במסירות נפש, עס"ד.

וכבר כתב **הכלי יקר** (שמות יב, טז) לכאור הענין דבכל הבנים נאמר בלשון יחיד, והגדת לבנו, כי ישאלך בנו, ורק אצל שאלת הרשע נאמר בלשון רבים והיה כי יאסרו אליכם בניכם, חל"ק: "אלא ודאי שזכאן מדבר, בזמן שיקום הרבה בנים סודרים ויחשבו לדרוס פתע עבודה זו ולהשבית את העם מטלאכת עבודת השירה, ובעבור אותם התורסים צריכה העבודה שיטור ביותר. ועל אותו דוד סודר אשר ושטרתם את העבודה הזאת, תשטרו אותה שלא תורס.

ואולי ביאר באיזו זמן צריכה העבודה שיטור, על זה אמר והיה כי יאסרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם, ר"ל והיה צורך זה השיטור באותו זמן כי יקטנו בניכם בנים טשויתים ויאסרו דרך לעג מה העבודה הזאת לכם, כי בלעני שפה ידברו אל העם הזה כדי להשביתם מטלאכת עבודת ה', ועל אותו זמן אמר ושטרתם את העבודה, כי אז היא צריכה שיטור ביותר לעמוד כנגד הטלעינים, ולכן נקט בניכם לשון רבים כי בעבור איזה יחיד המלעיג אינה

שיר השירים

משכני אחריו נרוצה (א, ד)

איתא במדרש (נחמ"א רבה פ"א כ"ד) על הפסוק משכני אחריו נרוצה "א"ד טאיר בשעה שעמדו ישראל לפני ה' סיני לקבל התורה אמר להם הקב"ה, אני נתן לכם את התורה, הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואני נחנה לכם, אסרו לפני רבש"ע אבותינו ערבים לנו, אמר להם אבותיכם צריכים ערבים, למה' לאחד שהלך ללנות טן הטלך והביא לו ערב אחד, א"ל ערבך צריך ערב, הלך והביא לו ערב שני, וא"ל ערבך צריך ערב, כיון שהביא לו ערב שלישי אמר חדע כי ספני זה אני מלוה לך, כך אמרו ישראל אבותינו ערבים אוחזו, אמר להם הקב"ה אבותיכם יש לי עליהם, אברהם יש לי עליו שנאמר במה אדע כי אידשנה וכו', אסרו לפניו נביאיו ערבים לנו, אמר להם יש לי עליהם שנאמר והדועים פשעו בו, אסרו רבי בנינו ערבים אוחזו, אמר הקב"ה הא ודאי ערבים טובים, על ידיהם אני אתננה לכם".

וכתב **בדברי יואל** (בספרו עשור יא) שהקשה על ענין הערבות כאן, שדרי יסוד דין הערבות הוא, שאם הלוא אינו משולם, אזי טובים את חובו מהערב, וא"כ מה שייך לוטו אבותינו יהיה ערבים, הרי כבר סתו ולא שייך לילך להם לגבות סתם.

ומסביר שם הענין שיסוד הערב הוא שהטלה יהיה בטוח בפדיון החוב, ולכן הקב"ה רצה לדעת שאם יתן להם התורה, ידע שיהיה קיום לתורה ושמירתה, ולכן אמרו שיש לנו זכות אבות הקדושים, ועל זה

צריכה שיטור כל כך כי בטלה דעתו אצל כל אדם. עכ"ל.

היהדות התורנית המוקפת חומה ונלחמת במחירי הדת

והנה באמת זהו כל ענינה של "העדה התורנית", אשר טאו החסידה ועד עתה הציבה לה מלאכת קדוש של שמירה והגנה על התורה והמצוות סידי סודרסיה ומחריביה, ומקפידה על כל הגדרים והסייגים במסירות נפש, ועליו בני ירושלים לדעת כי העדה התורנית הינה נכס של חרדי כלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם ולא רק לבני ירושלים גרידא, אלא היא סגדל אור ומבצר אודי השייך לכל היהדות התורנית בעולם כולו, ובאשר שבאתי סוּחץ לארץ אני יודע את זה היטב, וכמו שרואים כי בכל רחבי תבל שואלין ודורשין ברצעשה בתוך העדה התורנית פניה"ק ח"ו ומתעניינים בפעולותיה.

וכל זה הוא כיון שהיא צריכה לשיטור ולנעור על גחלת התורה והמסורה הצרופה הסלולה לנו סאבותינו ורבותינו סוסרי דוד דודו, ולהיות דעתיה סרורים וטהורים כסולת נקיה בלא תערובות של שיטתים וחידושים אשר לא שיערום אבותינו, ומקומה כחומה בצורה לפני כל פורצי עטינו לגדוד נגדות עולם בלא שום פשרות, ועליו סוטל לשיטור על חומה בצורה זו שתוכל להמשיך להיות סגן ומחסה לכל ידאי ה' וחשבי שמו בכל אחר ואחר.

אמר שאמדהם בעצמו לא היה בטוח בזה, כמו שביאר ברש"י שם עה"כ במה אדע, ולכן לא יהיה סוכה משום זכות אבות, ואחר כך אמרו שיש נביאים טובים שיוכיחו אותנו ויתנו סוסר, ויהיה סקויים על ידם, ולזה השיב שגם היו נביאים רעים, ורק משום שאסרו שיש לנו בנים שנתקן אותם בדרך טובה, זה באמת היה טענה שעל ידם יהיה קיום לתורה.

ויש להוסיף על דבריו קצת, כי כהמשך דברי המדרש שם מסיים ודרי גם לגויים יש בנים, ותידעו שהבנים שלנו באים מזהאבות הקדושים, ומה הפשט בזה, והלא הזכות אבות לא היה מספיק, ומה זה מוסיף רבנים עם זכות אבות ביחד.

והפשט בזה הוא שזכות אבות סעז עצמה לא סגי, אבל יהיה קיים על ידי חינוך הבנים, אבל ודאי שזה סעלה את הזכות אבות לבנים, וכמו שהיה סרגלא בפסיה של סויר **הנרא' דסל' זעק"ל** 'זכות אבות' היינו 'זכות אבות', כלומר: שעל ידי זכות האבות, נודכסו הדורות אחריהם לילך בדרך הישר והטוב.

משכני אחריו הביאני הטלך חדריו נעילה

ונשמחה בך (א, ד)

במדרש רבה (נ"א ש"ש מ"א, ד) עולה משכני אחריו נרוצה הביאני הטלך חדריו נעילה ונשמחה בך וכו', חל"ל: נעילה ונשמחה בך. רבי אבין פתח זה היום עשה ה' נעילה ונשמחה בו, אמר רבי אבין, אין אנו יודעין במה לשמח, אם ביום, אם בהקדוש ברוך הוא, בא שלשה ופירש, נעילה ונשמחה בך, בהקדוש ברוך הוא, בך בישועתך, בך בתורה, בך ביראתך, אמר רבי יצחק בך בל"ב אותיות שכתבת לנו בתורה, ב"ת שנים, כ"ף עשרים, ודי בך, ע"כ.

כלומר: שהמצוה היא, שלא די בך שנהיה ביום המועד במצב

של שטחה גידא, אלא צריכים לשטח בקרבתו של הקב"ה.

הנה ברשי" ריש המקרא (דף שט"ז) וז"ל: אני שטעתי משלוחיך ורמו שאמרת לשוכני, ואני אמרתי אחריו. נוצה להיות לך לאשה. כלומר דבזה שהקב"ה טרמו שרוצה לקרב אותנו, אם כן אפוא אנהנו כבוד רצים אחריו בכל עת בהתעוררות של קדושה.

ועפ"י המדרש הגל" יש לפרש גם הספך המקרא דקאי איום טוב, שיכתוב הביאני המלך חדריו, כלומר שהקב"ה טביא וטכנים אותנו לחדריו - פי לקרבתו, ואז נגילה ונשטחה בך - נוכל לשטוח בקרבתו של הקב"ה.

עוד איתא במדרש (שם) על המקרא הנזכר נגילה ונשטחה בך, טענה שהיה בימי רבי שטען בן יוחאי באחד שנשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא היו לו בנים היטנה ורצה לגרשה, ובאו לפני רבי שטען בן יוחאי ואמר להם שכמו שבאו בבית הנשואין ונישאו זה את זה טוהך סעודה, כך יספדו טוהך סעודה, ואכן קיימו את דברי רבי שטען בן יוחאי ועשו סעודה, והאשה השקתה את בעלה בסעודה לחוב, עד שאמר לה הבעל שבשעה שהיפד לילך לבית אביה תיקח את החפץ הכי חשוב ויקר שבביתו וחליט עמה לבית אביה, ואח"כ נידם טדין, והיא ציוותה לעבדה לחליט עם המיטה לבית אביה, באמצע הלילה הקין ומצא את עצמו בטקום חדש, שאלה בתי אישה אני, אמרה ליה: ולא כך אמרת לי בערב, "כל חפץ טוב שיש בביתי, טלי אותו ולכי לבית אביך" אין חפץ טוב לי בעולם יותר טסך, הלכו להם אצל רבי שטען בן יוחאי, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו.

וטסיק המדרש אח"כ וז"ל: ללמדך, מה הקדוש ברוך הוא פוקד עקרות, אף צדיקים פוקדים עקרות. והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם על שאמר לבשר ודם שכחותו, אין לי חפץ בעולם טוב טסך נפקדו, ישראל המחכים לשועת הקדוש ברוך הוא בכל יום, ואוסרים, אין לו חפץ טוב בעולם אלא אתה, על אחת כמה וכמה, ע"כ. ולמדנו בזה ק"ו, מה בשר ודם שאמר לבשר ודם הנני דבוק בך ואינו נפרד טסך, עושים לו כל חפצו, כל שכן מי שדבוק בהקב"ה ואינו רוצה להפריד עושים לו חפצו, שיוכל לידבק בהקב"ה, והיינו שנותנים לו צרכיו כדי שלא יפריד טעבודתו.

וזה כעין מש"כ הרמב"ם ז"ל (דף השו"ע פ"ט הא) וז"ל: והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשטחה ובטובת נפש ונהנה בחכמתה תמיד שייסד טטנו כל הדברים המונעים אותנו טלעשותה כגון חולי וטלחמה ורעב וכיוצא בהן וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידנו לעשות התורה כגון שובע ושלוש ורובי כסף חובב כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהנפץ צריך להן אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כדי שנוכל לחיי העולם הבא, ע"כ.

כלומר דכל טתן שכר מצוות הנזכר בתורה הוא בבחינת 'שכר מצוה' - מצוה, והיינו שיתנו לו הודמנות לעשות עוד מצוות ע"י שיתנו לו כל צרכיו בריח ושפע שיוכל לעשות עוד מצוות בשפע. עכ"פ מי שידעה שלא להיפרד מהקב"ה אחד שזוכה להיכנס לחוריו ולדבק בו יחברך, אזי יתנו לו סייעתא דשמיא שיוכל להמשיך בדביקותו ולא יפריד ח"ו מהקב"ה, ויקיים 'נגילה ונשטחה בך', ולא יאבד גם אחר היל"ט את הדביקות שהשיג טשך החג הקדוש.

נזכירה דודיק טיין (א, ד)

בפסוק נזכירה דודיק טיין, כתב המדרש (שו"ע דף א, ד) טיינה של תורה, כגון הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג ברה. והפירוש לפ"ז דאם רוצים שיטמאל ויתקיים הרושם וההשפעה של היל"ט לתמיד, הדרך הוא על ידי עסק התורה טענינא דיוטא, 'נזכירה דודיק' - כלומר אם אתה רוצה שנוכיד אהבתך, 'דודיק' הוא לשון אהבה, 'טיין' - כלומר ע"י יינה של תורה יזכירה לעולם. וכעין טשאחז"ל (ברכות לא) תפטר טחברו לא יפטר אלא טוהך דבר הלכה, שטוהך כך זכירה, וכט"כ אם באנו לזכור את היל"ט וקדושתו הוא ע"י דברי תורה שעוסקים בהם ביל"ט, ואז יתקיים 'טישורים אהבוך' - נבוא ע"ז לאהבה ישרה להקב"ה.

הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים, אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים (א, ו)

ובמדרש טיד השי"ם ביארו את שאלה זו, וז"ל: הגידה לי שאהבה נפשי, רבי ברכיה פתר לה בקרייה הדין, (נמסר טי) "יפקדו" אלתי הרוחות" יפקדו ה' אסר לפני, רבנו של עולם, האיל ואתה טסלקני טן העולם, הודיעני טי וטי הרועים שאתה טעמיד על בניך, איכן פירושו של דבר כן, הגידה לי שאהבה נפשי אוטה שאהבה נפשי, אוטה שנתתי נפשי עליה, איכה תרעה בימי טלכיות, איכה תרביץ בצהרים, בשעבוד טלכיות, ע"כ.

בשעה שעמד טשה רבינו להסתלק טן העולם ביקש מהקב"ה הגידה לי שאהבה נפשי - הכלל ישראל האוטה שאהבתי אותם כנפשי, אהבתי את הכלל ישראל כנפשי ואף טסרתי נפשם עליהם, איכה תרעה ואיכה תרביץ בצהרים, טי יתנו את הכלל ישראל, את יטנה הקב"ה להנחיל את הכלל בצהרים, כלומר שבעת הצהרים שהוא הוטן שרחתה לוהט חוק, והוא זמן קשה לכבשים לרעות בשדות, כי אין להם צל כדי להגן על עצמם, וזה השאלה של טשה רבינו איכה תרעה ואיכה תרביץ בצהרים, והמדרש טפרש כן בצהרים.

כי בוטן הגליות לה קשה טוף ולזה קשה בנפש, וידעים צריכים טנהנים, וכשטשה רבינו ביקש הגידה לי שאהבה נפשי - אוטה שטסרתי נפשי עליה, הבטיח לי רבש"ע שתעמיד טנהנים שידעו אין להנחת את העם, איכה תרביץ בצהרים, בעת צרה וטחוקף הגלות, בכל דור ודור יש כמה טיני גליות, יש גליות בין האומות ויש גליות בין יהודים.

וכתב המדרש וז"ל: אם לא תדעי לך היפה בנשים, היפה בנשים - היפה שבנביאים, המעולה שבנביאים, אסר רבי יוסי בר ירמיה למה נמשלו הנביאים בנשים, לומר לך, מה אשה זו אינה טתבייטת לתבוע צרכי ביתה טבעלה, כך הנביאים אין טתבייטים לתבוע צרכיך של ישראל, טן אביהם שבשמים.

המדרש טבאר 'היפה בנשים' שהנביאים נמשלו לנשים, כי אשה טיש לה בעל וטשפחה אינה טתבייטת לבקש טהבעל ליתן להילדים לאכול, האשה אינה טתבייטת לבקש טהבעל כי על הבעל גם כן לפרנס את המשפחה, האשה והילדים, ולכן אינה טתבייטת לבקש טהבעל, כך גם הנביאים אינם טתבייטים לבקש מהקב"ה.

ובאמת בדברי הכתוב וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וכו' ושימי ה' לא נדעתי להם, כתב סדן **החתם סופר** זי"ע לא באר הא דבתחילת הכתוב נזכר הקבלה במידת הדין ובהמשך הכתוב במידת הרחמים, ומבאר בזה, דבסוף הפרשה הקדמת אסר טשה רבנו לטה הרעוזה לעם הזה לטה זה שלחתי טאו באתי אל פרעה לדבר בשםך הרע לעם הזה, שיטשה רבינו דיבר מילים קפדניות כלפי הקבלה, ולכן וידבר אלקים אל משה, כי דיבר דיבורים קשים, אולם חוץ כדי דיבור נהפך הדבר מהא דסתיב וידבר אלקים אל משה, וסתיב ויאמר אליו אני ה', ולטה, כי האבות הקדושים לא היה להם עם לטי לבקש, ולכן הלטי בקלות, אבל טשה רבינו היה טעונו גדול על הכלל ישראל, והיה לו על מי לבקש, ועל כן דיבר להקבלה בדיבורים קשים, לטה הרעוזה לעם הזה ולטה זה שלחתי וכו' הרע לעם הזה, ולכן מיד כל הדיבור הקשה של וידבר אלקים אל משה נהפך לרחמים ויאמר אליו אני השם, כי טשה רבנו לא ביקש על עצמו, אלא על הכלל ישראל. והוא כדברי המדרש כאן שנביאים נטשלו לנשים, וכמו אצל הנשים אין עליהם שום טענה כשטבקות מבעליהן לפרנס את הילדים, כי היא האמא לחילדים, והוא טבקשת בשבילם כי אין להם מה לאכול, כך גם אצל הנביאים המבקשים עבור עם ישראל. ועל סבאר המדרש שע"כ סתוב הלשון 'אם לא תדעי לך היפה בנשים, כי כמו שאשה אינה מתביישת לבקש בדיבורים קשים, כך הנביאים אינם מתביישים לבקש בשביל כלל ישראל בדיבורים קשים. וענה לו הקבלה אם לא תדעי היפה בנשים, אם אינך יודע מי יהיו המנהיגים, צאי לך בעקבי הצאן, והוא כמו שכתוב בפרשת פינחס שיטשה רבינו ביקש שהקבלה יפקדו ה' אלקי הרוחות איש על העדה, ושם טביא הספרי את כל הפרשה כאן בשיר השירים, וטסיים 'צאי לך בעקבי הצאן טלטל שהקבלה הראה לטשה רבינו כל הודות מי יהיו המנהיגים של הכלל ישראל עד תחיית המתים, ודעי את גזירותיך על טשכות הדועים, שהקבלה אסר שיטנה מנהיגים לכלל ישראל בכל הזמנים, בזמנים הטובים ובזמנים הקשים, שיטשה רבינו ביקש איטה חרביך בצדדים, שהוא הזמן שאין לצאן טקום לטח, אסר לו הקבלה ודעי את גזירותיך על טשכות הדועים, שיטנה מנהיגים לכל הזמנים, בזמנים קלים יותר ובזמנים קשים יותר, תמיד כלל ישראל לא יהיו בלי טעוה, הקבלה הראה לטשה רבנו מי יהיו המנהיגים של ישראל בכל הזמנים, עד זמן תחיית המתים.

שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות ושכלה אין בהם (ד, ב)

איתא במדרש שיר השירים (פרשה ד, פסוק ט) ודל: 'שעלו מן הרחצה רבי הוצא אסר: שלא הקדים אחד טחן תפילין של ראש לתפילין של יד, שאלו הקדים אחד טחן תפילין של ראש לתפילין של יד לא היה טשה טשבתן ולא היו עולים טשם בשלום, הי אסר שהיו צדיקים ביחוד. וכתב בעל **מנחת יצחק** זי"ע לא באר לשון הפסוק בטלחת סדן (בסדר לא, טט) ויאסרו אל טשה עבדיך נשאו את ראש אנשי הטלחת אסר בידו ולא נפקד סטנו איש, כלומר שזה מה שאסרו פקדי החיל אל טשה, עבדיך נשאו 'ראש', היינו תפילין של ראש, אנשי

הטלחת אסר 'בידינו', היינו תפילין של יד, ולא נפקד סטנו איש, נטבונו לטנו בזה שלא הקדישו תפילין של ראש לתפילין של יד.

וכן טצינו בגמרא (סנהדרין סד, נטבת לז) שדרישו את הפסוק (דברים כ, ח) מי האיש הידא דרך הלבב, שנקי טן החטא שלא סח בין תפילין של יד לתפילין של ראש.

הראש במנחות (פס, חלכות תפילין) כתב, שטבת זה שלא סח בין תפילין של יד לתפילין של ראש נחקים בו הפסוק בפרשת וואת הברכה (דברים לג, כ) וטורף זרוע אף דקדק. וכתחילים כתוב (ב, ט) נחקה את מוסדותינו ונשליטה טטנו עבותינו.

ובספר **עלילות יהודה** (פל תחלים) להנה"ק **רבי יהודה גרינוואלד** זצוק"ל **אב"ד סאטמאר** טפרש פסוק זה על פי דברי המדרש (פסוקי טוב ב, טו) נחקה את מוסדותינו אלו תפילין של יד, ונשליטה טטנו עבותינו אלו תפילין של ראש.

וכתב **העלילות יהודה** להסביר הפשט בזה על פי מה דאיתא בפרקי אבות (פא, מו) כל הטקבל עליו עול תורה, טעבידין טטנו עול טלסות ועול דרך ארץ. ותפילין טשה הוא קבלת עול טלסות שטים, כדאיתא בגמרא ברסות (יה) ואסר רבי יוחנן הרצה שיקבל עליו עול טלסות שטים שלטה יפה ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא קיש ויחפול וו היה טלסות שטים שלטה וכיון שע"י טצות תפילין טקבל עליו עול תורה וטלסות שטים, כך טעבידין טטנו עול טלסות ועול דרך ארץ, שהם העול של הטים. וטטעם זה יש לטים שנאה טיוחדת על טצות התפילין, כי זה נרמס להם להיות נדחים.

ואכן דבר זה שיש לטים שנאה טיוחדת על התפילין טצינו בגמרא שבת (טא - ק"א) א"ר ינאי תפילין צריכים טף נקי טאלישע בעל כנפים וכו' ואסאי קרי ליה בעל כנפים טפעם אחת נודה טלסות וטי הרענה גיזה על ישראל שכל הטניה תפילין ינקדו את טווח וזהו אלישע טניחם ויחצא לשוק ראור קסדור אחד רין טפני ורין אחריז וכיון שהגיע אצלו גולן טראשו ואחון בידו אסר לו טה זה בידך אסר לו כפי זונה פשט את ידו ונטצאו כפי זונה לפיכך קורין אותו אלישע בעל כנפים.

והפשט בזה הוא כמו הבל, היות שהתפילין הם הכלי זיך של כלל ישראל, ולפי זה טוכן כל הענין הטובא לעל שיש להקפיד בעת טלחתה על דיני חלכות התפילין, טטעם שהזאים שבתפילין יש סח טיוחד כלפי הטים. ואיתא בחז"ל (פס ד"ה טאלישע) שכתבו להכי נקט אלישע דסטחטא כיון שנעשה לו נס בתפילין היה זהו טחן וזהו טחן וזהו לו טף נקי. כלומר דלכאורה מה הראיה טאלישע שתפילין צריכים טף נקי, ותירצו שלא ססתבר שהיה נעשה לו נס אם לא היה לו טף נקי.

ואיתא **בחז"ל** שהקשה לטה הסיד אלישע את התפילין טעל ראשו, וזהו בגמרא סנהדרין (כא) איתא שטצוה טניה בשעתו, וכאן שהיה צריך לנס, אדרבה היה לו להניחם על ראשו טלהסיד אותם. וכתב סדן **החתם סופר** זי"ע חידוש גדול, טאלישע דע שיהיה צריך לכוב ולשקר ולסר שהם כפי יטה, וכיון שתפילין צריכים טף נקי לכן דקדק אלישע שלא לוסר דבר שקר עם התפילין על ראשו כדי שלא יהיה חסרון טוף נקי. ואדרבה זה טשה עטד לו לוסת, שעל ידי שדקדק לקיים טצות תפילין טראוי גטיה לו הטצוה בשעה ז. וחידוש הוא של סדן החז"ל ז"ע הוא שולט דבר שקר בתפילין נכלל בחסרון כדן טף נקי.

בינוני החג

עבוד ילדי תשב"ר שבאו לקבל פני מרן רבנו זי"א

- על חבורת "מטוילים בנעוריהם" ב' דורות פסח שנת תשע"ה -

איתא בגמרא שזעזעלם עומד בוסת העוקות של בית רבן, ילדים יחידים וידאים, שמתפללים סראי ולוטרדים סראי, ושומעים בקול אביהם ואסדרה, וחללים למשימים כסו יחידים ידאים, והם חסדיליכע אידשעקיסער. יעזר הש"ת שתוט סלכם לנחל לחורה ולחופה ולטעשים טובים, ושתחיו יחידים זקנים ובריאים, ולקדש שם שמים בדיכם, ולעשות סה שחצריקים מצוים אהבם, וסה שרבותיכם מצוים עליכם, וסה שחצרים - האמת והאסדות מצוים אתכם, וחוט לנחל בבריאות איתנה לחורה ולחופה ולטעשים טובים, ובעלה תגדלו ליחידים גדולים וידאים זקנים אמן.

בכינוס ילדי התשב"ר לשמירת הלשון

- על חבורת "משיטת השלום" חולס פסח תשע"ה -

דבר גדול הוא סה שסתאספים יחד כדי להתחזק בשמירת

הלשון, והוא דבר שצריכים ללמוד ולהתרגל לכך משנות הנעורים, והוא העיקר, כי אם מתחילים ללמוד כשכבר מתבגרים ומתגדלים לאיש, אזי כבר יותר קשה להתרגל ולחיות בשמירת הלשון.

אמי שורתי עלה ה"ד היתה סאוד מוזהרה אותנו על עיון לשון הרע ועל 'שלום' שבין אדם לחברו, וסרגלא בפיה לוטר שאם מדברים בתוך הבית אודות טישהו, צריכים לצייד בטוח ולדמות שאותו אדם שטדברים עליו עומד עתה סאחורי הדלת ושומע כל סה שמדברים עליו.

כשלהחתי בשיטה, לטשך הרבה שנים הייתי לומד פעמים בשבוע לטשך חצי שעה בספר חפץ חיים, כדי להתרגל שלא מדברים לשון הרע.

והוא דבר חשוב ועיקר להתרגל משנות הנעורים לשמור על הלשון, להתרגל היטב לא לדבר לשון הרע.

יעזר הש"ת שתגדלו לחורה ולחופה ולטעשים טובים, ותחט להצליח ולגדול ליחידים ידאים גדולים, ויתקיים עליכם 'שוטר פיו' ולשונו שומר מצרות נפשו, שאם שוטרים על הדיבור ועל הלשון, נשטרים סכל פגע רע, ותגדלו ליחידים ידאים גדולים בברכה והצלחה אמן.

יש נוחלין ומנחילין

הנאמן האדיר פוסק הדור מקש"ת

בעל "שבט הלוי"

מרן רבי שמואל הלוי וואזנער זצוקלה"ה

טאכ"ד זסרון סאיד בני ברק

י"ד ט"ו ניסן תשע"ה - תשפ"ו

להלן דברי הספד שנשא מרן רבנו זי"א לאחר הסתלקותו בהיכל ביהמ"ד כתב סופר פניה"ק - אור ליום ב' אי"ד תשנ"ה

אסור חז"ל במסכת סו"ק (סז) כי נח נפשיה דרבי יוחנן פתח עליה רבי יצחק בן אלעזר קשה היום לישראל כיום בא השמש בצדדים, דכתיב (ישע' יא ט) והיה ביום ההוא והבאתי השמש בצדדים, וא"ר יוחנן זה יום של יאשיהו.

בחדשות מנחת יצחק טרספדו על המאב"ד ממשעבין זצוקל עמד על דמי גט אלו, דלכאורה צ"ב דהיי ביאת השמש בצדדים שיין לחסלין רק מי שנפטר לבית עולמו בקוצר ימים, דזה חסה לעת ששקע השמש בצדדים ולא הסתין עד שעת שקיעתו, והלא רבי יוחנן היה זקן ושבע ימים ואיכא ט"ד בסדר הדורות (סד רבי יוחנן אה"ו) שהארץ ימים עד ארבע מאות שנה, וא"כ סה שיין לוטר עליו שבא השמש בצדדים.

וסבאר דהכוונה היא, כי השמש אף שסאיד מתחילת היום ועד סופו, ס"ט בעת הצדדים אורו חזק ביותר, ואילו בבוקר ולפנות ערב אינו סאיד כ"כ, וכן היה אצל ר' יוחנן שהיה חסה לשעת השמש בצדדים, והיינו שהיה אורו סבהק וסאיד עד לסאוד אף באחרית

ימיו, כמו בשעת הצהרים שזה דוגמת האדם בשנות הנעידה במלא עמידתו ותקופו, שלא סתה עינו ולא נס ליתו, ולכן היה הצער גדול סאוד בהסתלקותו כיום שבא השמש בצדדים.

הנה נאספנו מעת להספיד ולקונן על הסתלקותו לשני סחום של רבן של כל בני העולה רבי שמואל הלוי וואזנער זצוקל אשר זסה לאריסט ימים ושנים טובות, אבל ס"ט הצער גדול עד לסאוד כי בא השמש בצדדים, שהיה אורו הגדול זורח עד לסאוד גם סטש עד עת זקנותו, והיה אור סחורה, אור בעבודה, אור בבין אדם לחברו, שהיה סקבל את כל אדם באהבה ודחם ובסמך פנים יפות, וכן היה אור לסחוב תשובות לחלטה או להאיד את סוגיית תש"ס או לחפש בסקלה"ת עם קדשו, וע"ז יש לקונן כי בא השמש בצדדים, שנאבד לכלל ישראל אדם גדול הצדיק נשוב סה.

וכתיב לחיות קרוב אליו זה קרוב לשבעים שנה סאז שנת תש"ח לפ"ק ועד יום האחרון, האהבה והידידות היתה לאין ערוך ושיעור, רבות הייתי משוחח עמו דרך הטלפון סח"ל וכן בעניני הלכה וכן לשאול את עצמו ובשאר ענינים, ובכל עת היה פנוי במענות הנפש ליכנס לחוך עניניו של השני בין בעניני הלכות ובין בעניני הלכות, וכשנכנסתי אליו לבקרו היתה שיחה נחלה לפניו לאין שיעור, ומעת אשר צדיק וקדוש כזה נסתלק סאתנו באמצע עבודתו בקדוש אבל גדול הוא לכל מלא ישראל.

והנה אסורו חז"ל במסכת סנהדרין (קא) ת"ר כשחלה רבי אליעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקרו ר' טרפן ר' יואשע ור' אלעזר בן עזריה ור' עקיבא, נענה ר"ט ואמר רבי טוב אתה לישראל טגיפה של נשמים טגיפה של גשמים בעוה"ז ורבי בעוה"ז ובעוה"ב, והיינו שאמר ר"ט שרבי נחון וטוב לישראל כ"כ יותר טגיפה של גשמים שזעזעלם צדיק לו כדי שיצטחו הזרעים שיחיה להם כדי סחיותם, אבל הצדיק טוב יותר להעולם בין ברוחניות ובין בגשמיות.

שואדם מתנהג עפ"י התורה וטענות וסקרש שם שמים בענייני בין אדם
לסקים ובין אדם לחברו ובאסמית קדיש הרי זה עילוי נשמה לאביו
בעולם העליון בזה, וכן הוא בטי שלומד תורה עם יחיד או רבים.

וכ"ש בטי שלומד עם כל הכלל ישראל דוגמת הנפטר הגדול
שאנו מספידים כעת שווה רבן של כל בני העולה, עליו נאמר
דסעלין עליו כאילו ילדו, וחיינו שזה עילוי לנשמתו הגדול בעולם
האמת, כאשר תלמידיו ותלמידי תלמידיו מתנהגים עפ"י התורה, וכן
סאלו הלומדים בספריו הקדושים יש לנשמתו עליה גדולה, דוגמת
האב שזוכה ע"י בנו סכין שהביאו להאי עלטא, ה"נ כאשר לומדים
בתורה ועפ"י דרכיו אשר הוא הנחיל להם זכות גדול הוא לו.

וראה בחת"ס שם שמוסיף דלכן גילתה לנו התורה דבר זה דוקא
לעניי נשמה רבנו ע"ה שגם במדרש גדולה כזאת של סדע"ה שהוא רבן
של ישראל בכל הדורות יש טובה וניחא לנשמתו הגדולה כאשר
לומדים את התורה שקבלנו ממשה מסיני.

והנפטר הגדול אף שבמשך למעלה ממאה שנות ימי חייו קנה לעצמו
חלק גדול בגן עדן ע"י יעקב והתנחלות בתורה בהלכה ובאגדה ובחשבת
תשובות והדאות לבני ישראל ובתעודות בביי לתשובה ולחזקתן ומעשים, מיט
הוא נחת חן לנשמתו הגדולה במה שיעסקו בחזרה וישישים בודכיו.

יתן ה' שוכתו הגדולה של האי גדול הדור יעמוד לכל תלמידיו
ושומעיו לקחו ולומדי תורתו ובמיוחד למשפחתו החשובה בניו הגאונים
שליט"א וי"ח ולכל הכלל ישראל שנהנו מתורתו ועבודתו וצדקתו,
עדי נוכח בקרוב לתחיית המתים בביאת משיח צדקינו בב"א.

כי הצדיק משפיע על העולם גם בגשמיית שתהיה ברכה בעולם,
וכסובב ברוחניות בהרצת תורה דוגמת הגדול הרב וואזנער זצ"ל
אשר השיב תשובות רבות לשואלים דבר ה', וזכיתי להיות אצלו בעת
אשר יצא החלק הראשון מספרו שרית שבט הלוי והיתה שטחה
גדולה לפניו אשר אין לשער כלל, וכן הוציא ספרים בהלכה ובאגדה
וסוגיות הש"ס ופסקי הלכות.

עוד שם, נענה ר"י ואמר רבי טוב אהה לישראל סגולת חסה
סגולת חסה בעוליו ורבי בעוליו ובעוליו, נענה ראב"ע ואמר טוב
אהה לישראל מאב ואם שאב ואם בעוליו ורבי בעוליו ובעוליו וכו'.
והנה הגאון רבי שיסאל וואזנער זצוק"ל היה טוב להכלל ישראל
מאב ואם והיה סיצר בצדקתן של ישראל בכל העולם, וכן היה משיב
תשובות לכל סקסות שבעולם בססידות נפלאה, וכן היה סקבל את
כל אחד באהבה וחובה יתירה עד כדי שהיה יכול לנשקו על ראשו,
ולכן אינו סן הפלא אשר כלל ישראל בכל קצו תבל אבליים ודחיים
על הסתלקותו לעוליו סכין שאבדו את האב הגדול שהיה להם.

עוד אמרו חז"ל שם (א) אשר רבי שיסאל בר נחמני אשר רבי יוחנן כל
הסלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הסחב כאילו יולדו, שנאמר (מסכת ג, א)
ואלה תולדות אהרן ונשיה וכו' וסחב (א) ואלה שטות בני אהרן דרב
ואביהווא וכו', אשר לך אהרן לטו ומשה ליטו לפיכך נקראו על שמו.

והנה יש להבין מה התועלת בזה דכאילו יולדו ואלה הסלמד תורה
לאחרים שסברו רב סאוד, וכתב סין **החתם סופר** זי"ע"א (בתורה סנה פרשת
מסעי) דהיי נפק"ט לענין הא דאמר חז"ל ברא סוכה אבא, דהיינו במה

מנחם המשיב
והנחיל נשמה יפה שפיר דייקא
הנחיל לו - כל נשמה נשמה
הנחיל לו - כל נשמה נשמה

להלן תוכן הדברים בעת ניתוח האבליים כשמרן רבנו זי"ע"א הגיע לנחם

א' האבליים: עוד לפני אנטווערפן הייתי ידידים טובים להבחל"ה.
סין רבנו: אכן, עוד בשנת תש"ח, הוא היה אז בלאנדאן, וסאו הסדתי אותו.
א' האבליים: הרבה הייתי מתקשרים דרך הטעלפאן לשאול בהלכה
ולשאת ענין בכ"ס דברים.

סין רבנו: אכן, ויש לי גם הרבה תשובות בכתב סטנו.
סין רבנו: פעם גם אכלתי אצלו סעודות שבת.
א' האבליים: האדסרר הרחיק רבי שלום ששאן זי"ע היה גר אז
בלאנדאן, ואאסרר היה אז אצלו, כי עוד הרבה בשיבה.
א' האבליים: הרבה עסק בהרצת תורה בלאנדאן.
סין רבנו: הפעם הראשון שפגשתי אותו היה בשנת תש"ח בלאנדאן,
היה זה סיד אחר פסח.

סין רבנו: הרבה דיברתי עמו בטעלפאן, וגם אם לקבל על עצמי
סשרת הרבנות בירושלים [בחדרה החרדית] התייעצתי ונעזתי עמו.

א' האבליים: האם שטעתם סטנו שיעורים באנטווערפן?
סין רבנו: זכיתי לשמוע סטנו משה באנטווערפן.

א' האבליים: רציתי לסייע סהרב איזה ענין או משה וסותן שווה לו
עם אאסרר.

סין רבנו: כמה וכמה עניינים היה לנו יחד.
סין רבנו: פעם היה אחד באנטווערפן שרצה לפתוח את חנותו בשבת

על ידי חיתר סכידה, ואני אמרתי שאני נוסע לא"י ואני יבסם אל הרב
זצ"ל ואני ישאל אותו על זה, אבל שידע שבשום אופן לא יתיר לו...

סין רבנו: הוא סיפר לי שלפני שעזב את ירושלים עיהק לעבוד לגור
בבני ברק, נכנס לסין הגאב"ד סהר"ץ דושינסקיא זי"ע לחיפד
סעמו, וסין סהר"ץ דושינסקיא זי"ע הודיד דסעות.

בעל מחשבת הלוי: כמה פעמים שסעתי סטנו סיפר זה, והוא אמר
שאף הוסיף עוד כמה סיליים: "איין אסלע ידיד האב איך נעהאט,
און ער לאסט סיד אויכט אפ"י יידיד אסיוני אחד היה לי, והוא גם קרוב אהדי, כך
אמר על אאסרר כשעזב את ירושלים לעבוד לגור בבני ברק.

א' האבליים: פעם היה סהר"ץ דושינסקיא זי"ע בשיטת 'בית תן'
לצורך סנחה לסטן כמה שבועות, ויצא שאף אאסרר היה שם
לצורך סנחה, והוא שהה שם לזמן קצר סאוד, וסהר"ץ דושינסקיא
זי"ע שאל: למה כבר עזב את הסקום, מה אני רע כ"כ, אמרו לו
שסבר צריך לחזור הביתה, אמר סהר"ץ דושינסקיא: ידעתי שיש לו
ראש סחיד ללמוד ולהבין את דברי סגרא, אבל לא ידעתי שיש לו
ראש סחיד שמבין גם לנפש במחידות...

בעל מחשבת הלוי: בימים האחרונים של סהר"ץ דושינסקיא זי"ע
היה בעיר 'בית ים', שהוא עיר על הים, והאאסרר היה שם עם אחי
רבי יוסף צבי, ושם התעכב סהר"ץ דושינסקיא עד קרוב לחג
הסוסות, וחזר קצת לפני סוסות, ושם התפלל סנחה בידה, ואחר
תפילת סנחה נסדרו לשלום, ולא ידע אאסרר שזה היה הפרידה

לנצח, אבל כאמור אז היה הפרידה סתוב דושינסקיא זצוק"ל.
א' האבליס: אאמור אסר לי כמה פעמים: הסדרין דושינסקיא היה הסתול שלי.

בעל מחשבת הלוי: לשוך שנה וחצי לא ידע אאמור עם אני בין החיים או בין המתים, והלך לשון הסדרין דושינסקיא זצוק"ל ושאל אותו: מה יהיה עם בני איני שומע סמני אות חיים, אז אסר לו הסדרין דושינסקיא: "איך וועט אים נאך זען" מעד וועא אונז ווי.
בעל מחשבת הלוי: הרבטחה שלו.

בעל מחשבת הלוי: הסדרין דושינסקיא קדם שהגיע לירושלם היה גר בחוסט, ושטענז מידודי אחד סתעיר חוסט, שסיפר שלהסדרין דושינסקיא היה בביתו בחוסט הלון בתוך דלת ביתו, שבחלון זה היו בני העיר שואלים אותו שאלות, ובימים ההם הלא היו כולם שוחטים בעצמם, והיו טביאים העופות ושטים על החלון, והיה בדקן ואסר כשר, ואסר לי שהיה אשה אחת בחוסט שהיתה סניעה לשאל שאלות מהסדרין דושינסקיא ולא היתה לבושה בצניעות, ותמיד היה עונה התשובה, "די עוף איז כשר און די ביסט טריפער" (ועוף כשר, וביסט טריפער).

אבל את טריפער, הוא לא פחד ששום אדם ולא חשב סכלים, אלא סבר "א אידישע טאכטער קומט נישט אזוי, סען גייט נישט אזוי אין די גאסן וסת ישראל איזת טייער נק, האן סתעבנים קר בדחוב.

בעל מחשבת הלוי: הציבור כבר ידעו סתבר זה, ולכן הרבה פעמים כשהיה שאלות על עופות היו טביאים זאת להסדרין דושינסקיא כי רצו לשטות פוטון זה.

סרן רבנו: הייתי כאן כשהסדר הראשון של שרית שבט הלוי יצא לאור, השמחה היה סטש פדין גבולות.

סרן רבנו: היה סטש ירלע.

א' האבליס: הרבה כוחות השקיע שיצא לאור התשובות באופן ברור ומטופח מאוד.

סרן רבנו: הוא נתן לי כשתה את הסדר הראשון של שרית שבט הלוי.

סרן רבנו: כשפגשתי אותו בפעם הראשונה בשנת תש"ח הכרתי את עצמי לפני שאני אחיו של רבי דוד יונה ווייס מירושלם, ואסר לי שבדיק לטד בשיעור שטסר בירושלם.

סרן רבנו: הטקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

הוצאת הגליון נתרם

על ידי ידידנו הוקר כונה עולמות של חורה בשורה חודף צדקה וחסד הרבני הנציח הנכבד הקדמו לימינו במאיר פנים בעין יפה וברוח נדיבה הרה"ח רבי **מנחם הלוי מאירקאוויטש** שליט"א ססקובי נאשני בית סרן רבנו וירלע

לעילוי נשמת בעל ה"בד משה" מסאטמאר וירלע
ב"מ ורחוק רבי משה וסמליות בן ורחוק רבי חיים צבי וירלע
לחלל יצא דודלולא קדישא - ב"ו ניש חס"ו ת.ג.צ.ב.ה.

זאת הרבים תפסד לו להנצח בסליל כל שפאלת לוב לעונת, ויהיה עש בכל דרכו וספער וכל אסר לים לעונת ולא חסש טובה וברכה סכנו לעולמים.

יד"ל ע"י מערכת "משולחנא דמלכא"

להרומות והנצחות, הערות והארות

טל' 077-470-1746 | פקס 043-13-66-13

